

KÖZÖS ÜGYÜNK AZ ÁLLATVÉDELEM ALAPÍTVÁNY

DR. KÁNTOR EVELIN LL.M.

A polgárőrök állatvédelmi lehetőségei Magyarországon

LEKTOR:

Dr. Frigyer László

OLVASÓSZERKESZTŐ:

Dr. Turkovicsné Dr. Koncz Ibolya

DR. KÁNTOR EVELIN LL.M.

A polgárörök állatvédelmi lehetőségei Magyarországon

Dr. Kántor Evelin LL.M.
A polgárörök állatvédelmi lehetőségei Magyarországon

ISBN 978-615-6813-11-4

Lektorálta: Dr. Frigyer László
Olvasószerkesztő: Dr. Turkovicsné Dr. Koncz Ibolya Katalin
Kiadja: Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány
Fotó: freepik.com

A kézirat zárásának időpontja: 2024.

TARTALOM

1. Bevezetés	6
1. JOGI HÁTTÉR - AZ ÁLLATVÉDELEM SZABÁLYOZÁSA	7
1.1. Az állatvédelem jogi szabályozásának előzményei	7
1.2. A hatályos állatvédelmi törvény	7
1.3. Büntető törvénykönyv	9
1.4. Az állatvédelem általános szabályai	10
1.5. Az állatvédelem aktuális helyzete	11
2. POLGÁRŐRSÉG	13
2.1. Ki lehet polgárőr?	13
2.2. Polgárőr szervezetek	14
2.3. Lovas és kutyás tagozat	16
2.4. Polgárőrség hatáskörei	18
3. A POLGÁRŐRSÉG ÁLLATVÉDELEMHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSA	19
3.1. Oktatás és szemléletformálás	19
3.2. Állatkínzás – ellenőrzés	21
3.3. Állatmentés	21
3.4. Együttműködés állatvédelmi szervezetekkel	22
3.5. Állatmenhelyek támogatása és segítése	23
3.6. Környezettudatos magatartás	23
3.7. Felügyelet és helyszíni ellenőrzés	23
4. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK	24

1. Bevezetés

Mit tekintünk állatbántalmazásnak? A különböző kulturális szemléletmódok eltérő jellege okán nem rendelkezünk egységes fogalommal a jelenséget illetően, de egy lehetséges definíció például a következő: „Minden olyan társadalmilag elfogadhatatlan cselekedet, amely szándékosan értelmetlen fájdalmat, szenvedést, kínt okoz az állatnak vagy bármely módon fenyegeti a jóllétét vagy halálát eredményezi. Ez lehet fizikai, pszichológiai, érzelmi vagy szexuális vetületű, valamint szándékos vagy akaratlan bántalmazás egyaránt.”¹

A téma aktualitását és fontosságát mutatja, hogy rengeteg ember esetében tapasztalhatjuk, hogy nem tiszteli kellőképpen az állatokat, jóllétüket nem tartja szem előtt. Ennek következtében egyre gyakrabban hallhatunk, illetve láthatunk borzasztó eseteket, amelyek tragédiával végződnek, pedig legtöbbször elkerülhetőek lennének csupán egy kis emberi odaadás és törődés segítségével. Véleményem szerint, az utóbbi években érzékelhető hazánkban egyfajta pozitív elmozdulás a felelős állattartás tekintetében, azonban az állatvédelem hatékony működésének a további növelése érdekében, szükséges lehet az állatokon elkövetett bűncselekmények szigorúbb szankcionálására. Az említett cél elérése érdekében indítványozott, pozitív irányú törekvés például a polgárörök minél szélesebb körű bevonásának a lehetővé tétele az említett folyamatba. Erre való tekintettel – a következőkben az állatvédelmi jogszabályok ismertetése mellett – a polgárörök közreműködésének a lehetőségei is részletes kibontásra kerülnek, a hatékony együttműködés elősegítése érdekében.

„Mindaddig, amíg az Ember könyörtelen pusztítója lesz az alacsonyabb szintű élőlényeknek, nem fogja ismerni sem az egészséget, sem a békét. Amíg az emberek pusztítják az állatokat, egymást is gyilkolni fogják. Az, aki az ölés és a fájdalom magját hinti el, valójában nem tud szert tenni az öröme és a szeretetre.”

Püthagorasz

1 Longobardi, C. & Badenes-Ribera, L. (2019). The relationship between animal cruelty in children and adolescent and interpersonal violence: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 46(1), 201-211. DOI: 10.1016/j.avb.2018.09.001 <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S135917891730263X>

1. JOGI HÁTTÉR - AZ ÁLLATVÉDELEM SZABÁLYOZÁSA

1.1. Az állatvédelem jogi szabályozásának előzményei

Az állatvédelmi törvény megalkotásában jelentős szerepet játszott a korábban megalakult Herman Ottó Országos Állat- és Természetvédő Egyesület (HEROSZ).² A szervezet már 1985 júniusában kérte az Országos Környezet- és Természetvédő Hivatal (OKTH) elnökét egy magasabb szintű jogszabály megalkotásához, s egyben felajánlotta, hogy segítséget nyújt a jogszabály kidolgozásában.³ 1987-ben az Egyesület elkészített egy teljes állatvédelmi törvénytervezetet, amit megküldött a Környezetvédelmi Minisztériumnak.⁴

Az Igazságügyi Minisztérium 1988-1990 közötti jogalkotási programba kezdeményezte az állatvédelmi törvény megalkotásának felvételét.⁵ 1991-ben készítette el a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium az állatvédelmi törvényjavaslat koncepciójának tervezetét, amelyet az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága 1992-ben vitatott meg és fogadott el.⁶ Az állatvédelem jogi szabályozásában nagy szerepet játszott továbbá az Európai Unió jogharmonizáció, amelynek keretében Magyarországnak különös figyelmet kell szentelnie a környezetvédelem – és ezen belül az állatvédelem – újra szabályozásának.⁷ Magyarország a Közép-kelet európai országok közül utolsóként alkotta meg az állatvédelmi törvényt társadalmi nyomás hatására.⁸

1.2. A hatályos állatvédelmi törvény

1.2.1. Az állatok védelméről szóló 1998. évi XXVIII. törvény

„Az Országgyűlés annak tudatában, hogy az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége, elismerve azt a megkülönböztetetten nagy értéket, amelyet az állatvilág egésze és annak egyedei jelentenek az emberiség számára, kifejezve azon szándékát, hogy Magyarország tevékeny módon részt vállaljon az állatok védelme és kímélete érdekében kifejtett nemzetközi erőfeszítésekből, az állatok ésszerű védelmének és kíméletének biztosítása érdekében az alábbi törvényt alkotja.”⁹

1.2.2. A törvény célja és hatálya

Az állatvédelmi törvény célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősség-tudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait.¹⁰

2 Paulovics A (2002) Állatvédelem az EU jogharmonizáció tükrében. Virtuóz Kiadó, Budapest, 41.
3 Zoltán Ö (2000) *Az állatvédelem jogi rendje*. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft, Budapest, 57.
4 Paulovics A (2002) *i.m.* 41.
5 Paulovics A (2002) *i.m.* 41.
6 Paulovics A (2002) *i.m.* 41.
7 Paulovics A (2002) *i.m.* 41.
8 Paulovics A (2002) *i.m.* 41.
9 1998. évi XXVIII. törvény – az állatok védelméről és kíméletéről Preambulum
10 1998. évi XXVIII. törvény 1.§

Az állatvédelmi törvény¹¹ hatályáról az Ávtv. 2.§-a rendelkezik, amely az állat egyedek egymástól jól elkülöníthető csoportokra bontja:

1. „a gazdasági haszon céljából tartott, igénybe vett állatokra;
2. a kutatási-kísérleti célra szolgáló állatokra, a diagnosztikai vizsgálat és az oltóanyag-termelés céljából tartott állatokra, a génbankként kezelt állatokra, a géntechnológiával módosított gerinces állatokra, valamint a tudományos ismeretterjesztés és az oktatási demonstráció céljából tartott állatokra;
3. a verseny- és sportcélra tartott állatokra;
4. a pásztorebekre, az őrző-, védő-, mentő-, jelző-, vakvezető, rokkantsegítő és terápiás kutyákra;
5. a vadászatra alkalmazott állatokra, ha jogszabály másképpen nem rendelkezik;
6. a mutatóanyag vagy bemutatóanyag célra szolgáló állatokra;
7. a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a közfeladatokat ellátó őrszolgálatok feladatainak ellátását szolgáló állatokra;
8. a kedvtelésből tartott állatokra;
9. a veszélyes állatokra, a háziállatok gazdátlan egyedeire (kóborállat), az állatkertekben, a vadaskertekben és a vadsparkokban élő (tenyésztő) állatokra, továbbá a vadon élő fajok bármilyen célból fogva tartott egyedeire, ha külön jogszabály másként nem rendelkezik.”¹²

Az állatvédelmi törvény hatálya egy taxatív felsorolást tartalmaz arra nézve, hogy mely állat egyedekre terjed ki. Ez a felsorolás azonban nem tartalmaz minden élőlényt, ebből kifolyólag nem is tud minden állatot megfelelő védelemben részesíteni. A jogalkotó tudatosan nem vonhat ki egyes egyedeket a szabályozás alól, amire következtetni is lehet a jogszabály preambulumból.¹³ A pozitív taxáció módszerének alkalmazása nem célszerű megoldás, mert az állatvédelem lényege épp abban rejlik, hogy az állatvilág minden egyedét óvni és védeni kell.¹⁴ „Az osztrák állatvédelmi törvény mintájára, a főszabályi rendelkezést követően kellene meghatározni, hogy a törvény mely szakaszainak hatálya terjed ki kizárólag a gerinces állatokra, a lábasfejúekre és a tízlábúakra.”¹⁵ A lábasfejúeket és az tízlábúakat azért célszerű a törvény hatálya alá vonni, mert tudományos bizonyítékok igazolják, hogy ezek az állatok képesek megélni a fájdalmat, a szenvedést, a félelmet, illetve tartós egészségkárosodást szenvedhetnek.¹⁶

11 továbbiakban: Ávtv.

12 1998. évi XXVIII. törvény 2.§

13 Paulovics A (2007) Az állatvédelem jogi szabályozása 1985-2005. In: Jakab András –Takács Péter (szerk.): *A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005.* II. k. Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 885.

14 Zoltán Ö (1992) Az állatvédelem jogi szabályozásáról. in: *Magyar Jog*, 1992/7. 403.

15 Jámbor A (2018) Gondolatok az állatvédelmi törvény fejlesztéséről. *Iustum Aequum Salutare*, 2018/1. 199.

16 Sipos M, Móró A, Szűcs E (2009) Állattenyésztési etika és az állatjólét fejlődése napjainkig. II. rész: fi lozófiai megközelítések. *Animal Welfare, etológia és tartástechnológia*, 2009/2. 114.; valamint a lábasfejúeket és a tízlábúakat a 2010/63/EU irányelv a tudományos célokra felhasznált állatok védelméről HL L 276., 2010.10.20. 34. o. is hatálya alá vonja a fent említettek miatt

1.3. Büntető törvénykönyv

Magyarországon az állatkínzás 2004 előtt csupán szabálysértésnek minősült és legfeljebb ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal volt szankcionálható. Az Európai Unió tagállamaiban hasonló cselekmény esetén akár több éves szabadságvesztés büntetést is kiróhattak volna az elkövetőre.¹⁷ Hazánkban ma a 2012. évi C. törvény a büntető törvénykönyvről hatályos, amelynek XXIII. fejezetében a környezet és természet elleni bűncselekmények között található meg a 244.§ állatkínzás és a 247.§ tiltott állatviadal szervezése.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 244. § alapján állatkínzás:

„(1) Aki

- a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza,
- b) gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkínzást

- a) az állat különös szenvedését okozva,
- b) több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozva,
- c) nagy nyilvánosság előtt,
- d) az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvényben meghatározott, az állat kedvtelésből való tartásától, illetve az érintett állatfaj tartásától eltiltással érintett állattal szemben az eltiltás tartama alatt, vagy
- e) állatkínzás vagy tiltott állatviadal szervezése bűncselekmény miatti elítélést követő két éven belül követik el.

(3) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkínzást

- a. mérge alkalmazásával vagy az állat elpusztítására alkalmas csaletek kihelyezésével több állat pusztulását okozva, vagy
- b. különös visszaesőként követik el.

(4) A (3) bekezdés szerint büntetendő, aki az (1) bekezdés a) pontjában foglalt bűncselekményt szaporítással összefüggő haszonszerzési cél érdekében, tíznél nagyobb számú kedvtelésből tartott állatra, a jó gazda gondosságának elmulasztásával követi el.

(5) Aki a (3) bekezdés a) pontjában meghatározott bűncselekményre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(6) A (3) bekezdés b) pontja alkalmazásában a különös visszaesés szempontjából hasonló jellegű bűncselekmény az állat pusztulását okozva elkövetett természetkárosítás, az állatkínzás, a tiltott állatviadal szervezése.”¹⁸

17 Horváth Vera Judit *Az állatkínzás büntetőjogi szabályozása hazánkban* [https://www.mabie.hu/attachments/article/102/Az%20%C3%A1llat-k%C3%ADnz%C3%A1s%20b%C3%BCntet%C5%91jogi%20szab%C3%A1lyoz%C3%A1s%20haz%C3%A1nkban%20\(1\).pdf](https://www.mabie.hu/attachments/article/102/Az%20%C3%A1llat-k%C3%ADnz%C3%A1s%20b%C3%BCntet%C5%91jogi%20szab%C3%A1lyoz%C3%A1s%20haz%C3%A1nkban%20(1).pdf)

18 Btk. 244.§.

1.4. Az állatvédelem általános szabályai

1.4.1. Az állat kímélete, az állatkínzás tilalma

Az állatkínzás fogalmát az Állatvédelmi törvény az alapfogalmak körében úgy határozza meg, hogy kimondja mi minősül annak:

„az állat szükségtelen, fájdalmat okozó bántalmazása, vagy olyan hatást eredményező beavatkozás, bánásmód, valamint szükségleteinek olyan mértékű korlátozása, amely tartós félelmet vagy egészségkárosodást okozhat, továbbá az öröklődő betegségben szenvedő - nem kísérleti célra szánt - állategyed tenyésztése, szaporítása.”¹⁹

Az állatkínzás fogalmának definiálásánál elég határozatlanul fogalmaz a törvény, ugyanis nehezen lehet megállapítani mikor szükséges, illetve mikor szükségtelen az állat bántalmazása.²⁰ Vannak esetek, amikor sajnos szükséges az állat fegyelmezése, ilyen eset például az emberek lovakkal, illetve kutyákkal való foglalkozása. A kutyakiképzése során kezdetben fegyelmező módszert alkalmaztak, hogy minél hamarabb érjenek el pozitív eredményeket és sikereket. Napjainkra azonban ezt többnyire felváltotta a pozitív megerősítés alkalmazása, amely hatásosabbnak bizonyult a fegyelmező módszernél. Kutyaiskolákban is a pozitív megerősítés (jutalmazás) módszert helyezik előtérbe napjainkban. Ha az ember haszonállattal foglalkozik – mint például lovakkal – figyelembe kell venniük a lovak természetét. Egy csikó idomítása és belovaglása során sajnos szinte elengedhetetlen fegyelmező módszer alkalmazása, amelynek klasszikus eszköze a lovagló pálca. Ennek oka, hogy szükséges ledominálni némely esetben a lovakat, hogy erejüket ne használják fel az emberekkel szemben. Természetesen mindent a szükségesség és az arányosság mértékével szabad alkalmazni, hogy a későbbiekben egy sikeres összhangot sikerüljön felépíteni ember és állat között, amely nem a félelmen alapul. Azonban, ha egy csikó belovaglása esetén elmaradnak a fegyelmező módszerek nagy valószínűséggel veszélyes lesz lovasára nézve, esetleg más emberekre nézve is, a viselkedéséből származó időben nem vagy nem megfelelő módon kezelt, illetve korrigált problémák miatt. Az állatvédelmi törvény kivételt tesz az állatkínzás tilalma alól, amikor továbbra is megengedetté teszi az érett libatoll házilag, vagy engedélyezett technológia szerinti szedését, illetve a házilag vagy engedélyezett technológia szerinti liba- és kacsatömést.²¹ Ebben az esetben a gazdasági érdekek megelőzik az állatvédelem érdekeit, annak ellenére, hogy a kényszertakarmányozás esetét valósítja meg.²²

Az állatvédelmi törvény kimondja, hogy az állatokat tilos:

- a) „kínozni,
- b) emberre vagy állatra uszítani, illetőleg állatviadalra idomítani,
- c) kényszertakarmányozásra fogni, kivéve az egészségügyi megfontolásból való kényszerű táplálás esetét,
- d) a kíméletét nem biztosító módon mozgatni és szállítani, elhelyezni,
- e) a teljesítőképességét felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszeríteni,
- f) természetellenes és önpusztító tevékenységre szoktatni.”²³

Az állatviadalk szervezését szabályozza a 2012. évi C. törvény, a 218/1999. (XII. 28.) kormányrendelet az egyes szabálysértésekről, továbbá az Ávtv. is tesz rá említést.

1.4.2. Beavatkozás az állaton

Az Ávtv. határozza meg az állatokon való beavatkozás fogalmát, amikor kimondja, hogy „az állat fizikai, élettani vagy pszichikai állapotának megváltoztatását”²⁴ értjük alatta. Az állaton minden olyan beavatkozást el kell végezni, amelynek elmulasztása az állat szenvedését, fájdalmát idézi elő, az állatnak sérülést okoz, vagy az állat károsodásához vezet.²⁵ A beavatkozás során az azt végző személyt érzéstelenítési kötelezettség terheli, kivéve, ha az érzéstelenítés, illetve az ehhez szükséges rögzítés legalább akkora fájdalommal járna az állat számára, mint maga a beavatkozás.²⁶ Az Ávtv. tiltja minden olyan sebészeti beavatkozás elvégzését, amelyek célja az állat küllemének megváltoztatása, vagy amely nem az állat egészsége vagy későbbi egészségkárosodásának megelőzése céljából történik.²⁷ Az állat küllemének megváltoztatására jó példa a kutyák farkának, illetve fülének csonkítása. Az Ávtv. előírja, hogy „az állat megjelölésénél az állat számára a legkisebb fájdalommal járó megoldást kell alkalmazni.”²⁸ Megjelölés kutyák esetében a kötelező mikrochip, haszonállatok esetében, mint például a szarvasmarhák, kecskék a fülükbe kapnak azonosítót (krotália).

1.5. Az állatvédelem aktuális helyzete

1.5.1. Új kötelezettség a kedvtelésből tartott állatok piacán

Magyarországon eddig nem volt FELIR azonosító köteles a kedvtelésből tartott állatokkal való kereskedés. Azonban változás valósul meg, amelyről a 2021. április 1-jén hatályba lépő, az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer működéséről szóló kormányrendelet rendelkezik.²⁹ Az intézkedés létrehozására annak érdekében volt szükség, hogy a jövőben az illegális kisállat kereskedők és az állatkínzó kutyaszaporítók tevékenységét visszaszorítsák. Magyarországról több tízezer kutyát adnak el az Európai Unió tagállamaiba évente, nagy részük fél évnél fia-

19 1998. évi XXVIII. törvény 3.§ 4. pont

20 Paulovics A (2002) 47.

21 Paulovics A (2002) i.m. 48.

22 Paulovics A (2002) i.m. 48.

23 1998. évi XXVIII. törvény 6.§ (1) bek.

24 1998. évi XXVIII. törvény 3.§ 7. pont

25 Jámor A (2018) Gondolatok az állatvédelmi törvény fejlesztéséről. Iustum Aequum Salutare, 2018/1. 201.

26 Czerny R (2009) Az állatvédelem tízéves törvénye és tizparancsolata (1998-2008). Budapest, Rejtjel, 27.

27 Jámor A (2018) i.m. 201.

28 1998. évi XXVIII. törvény 10.§ (3) bek.

29 Nébih (2021. február 2.): Új kötelezettséggel kell számolniuk a kedvtelésből tartott állatokkal kereskedőknek <https://portal.nebih.gov.hu/-/uj-kotelezettséggel-kell-szamolniuk-a-kedvtelesbol-tartott-allatokkal-kereskedoknek>

talabb, továbbá a kutyaszaporítóktól törzskönyv nélkül kerülnek a kisállat piacra.³⁰ Az Európai Unió tagállami vizsgálás alapján a Magyarországról származó kutyakölyköket sok esetben illegálisan és túl fiatalon szállítják.³¹ 2021. április 1-től ugyanis a kedvtelésből tartott állatok forgalmazását végző vállalkozásoknak a helyileg illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti szervnél be kell jelenteniük FELIR azonosító szám köteles tevékenységüket.³² A túlszaporulatból megszámlálhatatlan kóbor állat születik, melyek jobb esetben állatvédő egyesületekhez, menhelyre, sokszor viszont az ebrendészeti telepekre kerülnek, ahol az állatok életének megengedett módon való elvétele 45 nap után – ha ennek jogszabályi feltételei fennállnak - engedélyezett.³³

2. POLGÁRŐRSÉG

Az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ) és a Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány között 2023. március végén együttműködési megállapodás jött létre, amelynek hatására az OPSZ május 13-i Küldöttgyűlése módosította az Alapszabályát és létrehozta az önálló Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozatát, majd a Szövetség elnökségének június 16-i ülésén a Tagozat vezetői és tagjai is megválasztásra kerültek.³⁴ Fontos hangsúlyozni, hogy a törvény szerint **a polgárőr egyesület alapfeladatai között szerepel** – sok más mellett - a baleset-megelőzési, az áldozatvédelmi, a közlekedésbiztonsági, **állat-, környezet- és természetvédelmi tevékenység támogatása is.**³⁵

A szándékos bántalmazás mellett olyan esetek is előfordulhatnak, hogy az állatok szeretete ellenére, pusztán gondatlanságból nem valósul meg az állatokkal történő megfelelő bánásmód, vagy akár az idős kor következtében megjelenő korlátok is okozhatnak különböző nehézségeket ebben. A polgárőrségnek szolgálataik során lehetőségük van betekintést kapni az ehhez hasonló problémákba is, valamint kiemelt feladatuknak tekinthető az állatok védelme. Fontos hangsúlyozni azonban, hogy az OPSZ elnöke nem egy külön állatvédelmi szakszolgálatot kér, hanem fokozott figyelmet és tudatosságot a felelős állattartásra vonatkozóan, valamint aktív részvételt a visszaélések és állatbántalmazások hatóságoknak történő jelentése során és a beavatkozás szintjén is.³⁶ Továbbá, az állatvédelemmel kapcsolatban a kóbor állatok ivartalanítását (a programot támogató állatorvosok segítségével), az ivartalanított állatoknak való gazdakeresést (közösségi média segítségével), valamint alkalmas menhelyi kutyákból történő szolgálati kutyák nevelését hangsúlyozta, mint három fontos feladat.³⁷

2.1. Ki lehet polgárőr?

A polgárőrség működésében való részvétel alapvető feltétele, minden esetben a sikeres polgárőr alapismereti vizsga. A polgárőrség szervezetén belül két csoportot különböztetünk meg egymástól: ifjú polgárőröket, valamint rendes polgárőröket. Mindkét csoportnak vizsgázni kell a polgárőrségre vonatkozó általános hatáskörökből, továbbá amennyiben munkáját lóval szeretné teljesíteni, további vizsgakötelezettségei vannak. Ezek a következők: portya és elméleti vizsga, valamint a ló esetében is szükség van egy alkalmassági vizsgán való részvételre, amely során egy extrém pályán, illetve egy caprili pályán kell teljesítenie annak érdekében, hogy jogosult legyen a rendezvényeken való részvételre.

2.1.1. Ifjú polgárőr

Ifjú polgárőr lehet az a személy, aki 14-18 közötti életévében van, a tevékenység végzéséhez írásbeli, törvényes képviselői hozzájárulással, valamint alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, továbbá büntetlen előéletű.

30 Nébih (2021. február 2.): Új kötelezettséggel kell számolniuk a kedvtelésből tartott állatokkal kereskedőknek <https://portal.nebih.gov.hu/-/uj-kotelezettséggel-kell-szamolniuk-a-kedvtelesbol-tartott-allatokkal-kereskedoknek>

31 Nébih (2021. február 2.): Új kötelezettséggel kell számolniuk a kedvtelésből tartott állatokkal kereskedőknek. <https://portal.nebih.gov.hu/-/uj-kotelezettséggel-kell-szamolniuk-a-kedvtelesbol-tartott-allatokkal-kereskedoknek>

32 Szabó D (2021. február 2.): Új kötelezettséggel kell számolniuk a kedvtelésből tartott állatokkal kereskedőknek –figyelmeztet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih). A FELIR rendszerhez való csatlakozás komoly szigorítás a kutyaszaporítók, illegális kereskedők visszaszorítása. https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/allattenyesztes-felir-nebih-engedely-allatkereskedelem.722568.html

33 Szabó D (2021. február 2.): Új kötelezettséggel kell számolniuk a kedvtelésből tartott állatokkal kereskedőknek –figyelmeztet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih). A FELIR rendszerhez való csatlakozás komoly szigorítás a kutyaszaporítók, illegális kereskedők visszaszorítása. https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/allattenyesztes-felir-nebih-engedely-allatkereskedelem.722568.html

34 OPSZ, Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozat (2023. június 28.): *Az állatjólét jövője a megelőzésben van* <https://opsz.hu/az-allatjolejt-jovojje-a-meg-elezesben-van/>

35 2011. évi CLXV. törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól, 3. § (2) bekezdés b) pont

36 OPSZ, Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozat (2023. június 28.): *Az állatjólét jövője a megelőzésben van* <https://opsz.hu/az-allatjolejt-jovojje-a-meg-elezesben-van/>

37 OPSZ, Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozat (2023. június 28.): *Az állatjólét jövője a megelőzésben van* <https://opsz.hu/az-allatjolejt-jovojje-a-meg-elezesben-van/>

Közreműködik:

- a) „állampolgárok tájékoztatásában,
- b) *polgárőr tevékenységgel kapcsolatos jegyzőkönyvek és más iratok előkészítésében,*
- d) *dolog ideiglenes elvétele esetén az elvett dolog őrzésében és szállításában,*
- e) *baleset-megelőzési, az áldozatvédelmi, a közlekedésbiztonsági, **állat-, környezet- és természetvédelmi tevékenység támogatásában,** a lakosság és az önkormányzatok közötti kapcsolat erősítésében,*
- f) *az otthonában élő fogyatékos személy védelmében, a polgárok és javaik védelmében, az állami és önkormányzati vagyon megóvásában,*
- g) *a polgárőr egyesület feladataival összefüggő oktatási, kulturális, ismeretterjesztő tevékenységben.*³⁸

Ezeket a feladatokat kizárólag polgárőrrel együtt láthatja el.³⁹

2.1.2. Polgárőr

„(3) Polgár őr az a

- a) 18. életévét betöltött,
- b) cselekvőképes és
- c) büntetlen előéletű

személy lehet, aki nyilatkozatával önként vállalja a polgárőri szolgálat ellátását és magára nézve kötelezőnek ismeri el. A polgárőri szolgálat ellátásának rendjével kapcsolatos részletes szabályokat az Országos Polgárőr Szövetség által kiadott szolgálati és etikai szabályzatot.

(4) Erdőterületen történő lovas járőrszolgálatot csak az Országos Polgárőr Szövetség szervezésében lefolytatott oktatást eredményesen elvégző polgárőr láthat el.⁴⁰

2.2. Polgárőr szervezetek

A polgárőri tevékenység szabályairól szóló 2011. évi CLXV. törvény alapján három polgárőr szervezetet különböztethetünk meg egymástól (ld. 1.sz. táblázat: Polgárőr szervezetek és feladataik).

<p>I. Polgárőr egyesület</p>	<p>Alapfeladatai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - helyi közrend és a közbiztonság védelme - bűnmegelőzésben való közreműködés: járőrszolgálat, figyelőszolgálat, a közúti baleset helyszínén; jelzőőri tevékenység óvoda, bölcsőde és általános iskola, középiskola közvetlen közelében <p>Önkéntesen közreműködhet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - környezet veszélyeztetés, károsításának megelőzésében és elhárításában és a következmények felszámolásában - állat-, környezet- és természetvédelmi tevékenység támogatásában, a lakosság és az önkormányzatok közötti kapcsolat erősítésében, - közterületen közbiztonsági és bűnmegelőzési, valamint bűnüldözési célból elhelyezett képfellevő által rögzített felvételek megfigyelésében, - a rendezvények helyszínének biztosításában, - a polgárőr egyesület feladataival összefüggő oktatási, kulturális, ismeretterjesztő tevékenységben
<p>II. Területi polgárőr szövetség</p>	<p>Működési területe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a székhelyének helyt adó vármegye, vagy - a fővárosban működő területi polgárőr szövetség esetében Budapest közigazgatási területére terjed ki.
<p>III. Országos Polgárőr Szövetség</p>	<p>Közigazgatási hatósági feladatként:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiadja a polgárőr tevékenység végzésére jogosító igazolványt (a továbbiakban: polgárőr igazolvány), amely igazgatási szolgáltatási díjmentes, - nyilvántartást vezet a kiadott polgárőr igazolványokról és ifjú polgárőr igazolványokról, - dönt a szolgálati és etikai szabályokat megszegő polgárőrökkel szemben benyújtott panaszról, - az országos baleset-megelőzési bizottság tagjaként közvetlenül is részt vesz a baleset-megelőzésben <ul style="list-style-type: none"> - gondoskodik a polgárőrök szakmai felkészítéséről, képzéséről, továbbképzéséről, - meghatározza a polgárőrség bűnmegelőzési, közlekedésbiztonsági tevékenységének irányait, folyamatos szakmai koordinációval segíti a területi polgárőr szövetségek és polgárőr egyesületek tevékenységét.

1. ábra – Polgárőr szervezetek és feladataik⁴¹

38 2011. évi CLXV. törvény – a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól 9/A. §. (2) bek,
 39 2011. évi CLXV. törvény 9/A.§. (2) bek.
 40 2011. évi CLXV. törvény 10. §. (3)-(4) bek.

41 2011. évi CLXV. törvény 3-9. §.

A polgárőrség keretein belül lehetőség van továbbá, a törvény által meghatározott, különböző szervezetekkel való együttműködésre egyaránt, melynek egy írásbeli megállapodás a feltétele. A közös cél elérése érdekében, együttműködés javasolt például a következőkkel:

- általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv,
- hivatásos katasztrófavédelmi szervek,
- egyéb rendvédelmi szervek,
- önkormányzati tűzoltóságok és az önkéntes tűzoltó egyesületek,
- állami és önkormányzati szervek,
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve,
- közlekedési hatóság,
- környezet- és természetvédelmi szervek,
- mezői és természetvédelmi őrszolgálatok,
- erdészeti szakszemélyzet,
- hivatásos vadászok,
- lovas járőrszolgálattal érintett erdőterület tulajdonosa, kezelője, valamint ezek képviselője,
- közforgalmú vasúti, illetve autóbuzsós személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozás.⁴²

2.3. Lovas és kutyás tagozat

2.3.1. Lovas tagozat

Az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ) Elnöksége 2012. április 20-án megtartott ülésén létrehozta a lovas tagozatot.⁴³ Az OPSZ Lovas Tagozatának létszámában folyamatos, dinamikus növekedés tapasztalható, a 2018. januári adatok alapján, a tagozat 1017 lovasa 745 lóval ad megerősített szolgálatot, országszerte 197 településen. A lovas tagozat elnöke Dr. Radácsné Reszegi Rita.

A szolgálat során, a speciális bűnmegelőzési tevékenység elsősorban a külterületekre összpontosul – pl.: mezőgazdasági területek, tanyák, üdülőövezetek –, ennek megfelelően pedig leginkább a mezőgazdasági területeken elkövetett lopások, valamint az illegális fakitermelések megelőzésében, illetve a közösség biztonságérzetének növelésében vállalnak markáns szerepet.

A lovas polgárőrök rengeteg segítséget tudnak nyújtani a mezőőröknek, a rendőröknek, illetve a helyi közösségnek is szolgálatuk ellátása során. Lehetőséget biztosítanak olyan helyek megközelítésére, amelyeket személygépjárművel vagy motorral nem, vagy csak körülményesen és hosszadalmas idő alatt lehetséges megközelíteni. Ezenkívül a lovas polgárőrök jó helyismerettel rendelkeznek az adott területre nézve, ismernek olyan helyeket, amelyek létezéséről csak kevesen tudnak. A külterületeket járva hamarabb észreveszik a környezetben bekövetkezett változásokat.

A következő eset Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyében történt a lakossági igények kielégítésének eredményeként.

Az Encsi Rendőrkapitányság és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Polgárőr Szövetség lovas tagozatának munkatársai 2022. október 12-én közös járőrszolgálatot szerveztek. A rendőrök és polgárőrök Litka és Fáj települések külterületén található erdős nehezen járható övezet felé tartottak egy információ alapján, amikor egy személygépkocsi igazoltatására került sor, amelyben két férfi tartózkodott. Az igazoltatott férfiak előzetes meghallgatásuk során elismerték, hogy fát akartak lopni az erdőből, amit a helyszínen talált egy darab láncfűrész is igazolt, melyet a járőrök lefoglaltak. A két férfival szemben a rendőrök tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt feljelentést tettek.⁴⁴

A következő eset pedig Bács-Kiskun Vármegyében történt.

A lovas polgárőrség 2022. február 19-én Bács-Kiskun megyében a Készenléti Rendőrség Lovas és Kutyás Alosztályának nyújtott segítséget határvédelmi feladatok ellátásában Hercegszántó külterületén. Az akcióban három lovas polgárőr vett részt, akik Nógrád, Pest és Bács-Kiskun megyéből érkeztek. A szombati célterület felderítése eseménytelen volt. Vasárnap Baja területein láttak el szolgálatot, ahol a helyi lakosság jelzései alapján alakítottak ki járőrútvonalakat az esetleges migráncsoportok feltartóztatása céljából. Hétfőn ismét Hercegszántó külterületén láttak el szolgálatot a lovas rendőrök és a lovas polgárőrök, amely során egy tíz fős csoportot tartóztattak fel, akik egy bokros területen próbáltak elrejtőzni a hatóságok elől, viszont ezek a rejtett területek lóról tökéletesen észrevehetőek voltak. Ez az esemény is igazolja, hogy milyen hatalmas előnyt jelentenek a lovak a szolgálatok ellátása során, egyrészt segítségükkel eljutnak a polgárőrök a nehezen járható területekre, másrészt hasonlóan a kutyákhoz hamarabb észlelik a lovak az idegenek közelségét, így könnyebben megtalálhatóak az elrejtőzött emberek.⁴⁵

2.3.2. Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi tagozat

2023. június 16-án megalakult az Országos Polgárőr Szövetség önálló Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi tagozata, amelynek élére Molnár Zolán, a Tatabányai Polgárőr Egyesület elnökét nevezték ki, általános elnökhelyettese pedig Dr. Frigyer László, az NKE Polgárőr Egyesület tagja.

A polgárőrség céljai közé tartozik a bűnmegelőzésben való lakossági részvétel, a közrend és a helyi közbiztonság fenntartásának segítése a közösség védelmének érdekében.

A következő megtörtént esemény visszaigazolja számunkra a polgárőrség keretei között létrejött kutyás tagozat működésének sikerességét.

Az óbudai polgárőr egyik kutyájával a szokásos esti sétára indult, amikor a kutyája egy használaton kívüli hotel kerítése mellett elhaladva felfigyelt valamire és hosszasan nézte az épületet. A kutya jelzésére a polgárőr arrébb húzódott, és figyelni kezdte az említett épületet. Pár perc várakozást követően zseblámpa fényekre lett figyelmes, majd közelebb húzódva az egyik üvegajtón keresztül két személyt észlelt az ingatlanba. Ezt követően azonnal értesítette a rendőrséget a 112-es segélyszámon keresztül, illetve a rendőrség helyszínre érkezéséig figyelte az épületet és a környékét. A rendőrség megérkezését követően közösen behatoltak az épületbe, illetve a polgárőr kutyáját a behatolást megelőzően áttemették a kerítésen. Az épületben összesen 8 főt találtak, akiket a helyszínen intézkedés alá vontak a

42 2011. évi CLXV. törvény 6.§. (1) bek.

43 OPSZ Lovas Tagozat Lovas Tagozat bemutatása <https://opsz.hu/lovas-tagozat/>

44 Lovas Tagozat, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye 2022. október 13. *Fatolvajokat fogtak a polgárőrök* <https://opsz.hu/fatolvajokat-fogtak-a-polgariorok/>

45 Lovas Tagozat 2022. február 23. *Újabb lovas sikerek a határvédelemben* <https://opsz.hu/ujabb-lovas-sikerek-a-hatarvedelemben/>

rendőrök. Ez az eset is mutatja, hogy egy jól képzett szolgálati kutya olyan dolgokat is észlel, amit az emberek sok esetben észre sem vesznek. A kutyákkal való együttműködés nagy segítséget jelent legyen szó eltűnt emberek kutatásáról, vagy veszélyes helyzetek elkerüléséről, megelőzéséről.⁴⁶

2.4. Polgárőrség hatáskörei

1. Vegyi eszköz használata kizárólag jogos védelmi helyzetben⁴⁷

2. „(1) A polgárőr a polgárőri szolgálat ellátása során jogosult a szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni és a bűncselekmény, valamint a tulajdon elleni szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt visszatartani.

(2) A polgárőr köteles a visszatartott személyt haladéktalanul a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény vagy a büntetőeljárásról szóló törvény szerint eljárni jogosult hatóságnak átadni, ha erre nincs módja, e szervet nyomban értesíteni.⁴⁸

3. „Közreműködhet körözött személyek, gépjárművek és más tárgyak felkutatásában, azonosításában, valamint holttestek személyazonosságának megállapításában. Ha a polgárőr olyan személyről, gépjárműről vagy más tárgyról szerez tudomást, akivel vagy amellyel kapcsolatban körözést rendeltek el, köteles erről az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet haladéktalanul értesíteni.⁴⁹

3. A POLGÁRŐRSÉG ÁLLATVÉDELMEHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSA

Hazánkban a polgárőrségnek számos lehetőség áll rendelkezésére annak érdekében, hogy tevékenységükkel aktívan hozzájárulhassanak az állatok jogainak és jólétének a védelméhez.

A következő megtörtént esemény is igazolja, illetve mutatja azt a tényt, hogy milyen jelentőséggel bír ma Magyarországon a polgárőrség munkája.

A következő eset 2023. július 14-én késő este Kunadacs település melletti erdőben történt, ahol a rendőrség a polgárőrség segítségét vette igénybe az eljárása során. Egy helyi lakos a késő esti órákban lövés hangokra lett figyelmes, melyet azonnal jelentett a rendőrség felé. A helyszínre érkező járőr egy szolgálatban lévő polgárőrrel együtt kiment az erdőbe megkeresni az illegális tevékenységet folytató elkövetőt. A rövid keresést követően megtalálták a lövöldöző 61 éves helyi férfit, aki nem rendelkezett érvényes vadászati engedéllyel és egy kilőtt állat teteme volt nála. Ezt követően a nyomozók átkutatták a kunadacsi férfi ingatlanát, ahol a kutatás során a következő fegyvereket találták: forgótáras pisztolyt, kispuskákat, számszeríjat és egy távcsőes gépkarabélyt. A helyszínen összesen a tíz fegyverrel együtt félezer különböző kaliberű lőszer is megtalálható volt. A rendőrök a helyi lakost löfegyverrel való visszaéléssel, továbbá orrvadászat büntetével gyanúsítják, akit a kihallgatását követően őrizetbe vettek és az elkövetett cselekményeiért a letartóztatását kezdeményezték.⁵⁰

A polgárőrök számára a közrend és a közbiztonság fenntartása mellett, az állatvédelem is egy fontos és érzékeny terület, amely a közösségi felelősségvállalás egyik meghatározó aspektusa, a következő fejezetek során az ebben rejlő lehetőségeik kerülnek részletes bemutatásra.

3.1. Oktatás és szemléletformálás

A társadalmi tudatosságnak a növelése érdekében, a polgárőröknek lehetősége van az állatvédelemmel kapcsolatos oktatásra, valamint szemléletformálásra. Tudásuk bővítése, továbbá az állatvédelem fontosságának terjesztése érdekében évente több rendezvény kerül megtartásra, ezt követően pedig az iskolákban és a különböző közösségi alkalmak során, az oktatás keretei között fel tudják hívni a figyelmet az állatvédelem fontosságát illetően, valamint aktívan részt tudnak vállalni a jövő nemzedékének a tudatosságának a kialakítását illetően (pl. hogyan válhatnak jó és felelős állattartóvá; milyen lehetőségeik vannak, ha bántalmazott vagy kóbor állattal találkoznak).

A 2023. július 12-én megalakult állatvédelmi tagozat működésében állatvédelmi szakjogászok, valamint állatvédelmi szakállatorvosok is szerepet kapnak, nekik köszönhetően pedig újabb értékekkel és tudással gazdagodhatnak a polgárőrök, melyeket szintén lehetőségük van átadni a fiatalabb generációknak is.

Az állatokkal való megfelelő bánásmód népszerűsítése érdekében, lehetőség van továbbá, információs kampányok szervezésére is, valamint a helyi rendezvények során, előadóként is tájékoztatást nyújthatnak a tanulni vágyóknak. Fontos megjegyezni továbbá, hogy az ilyen rendezvények az új, csatlakozni vágyó személyek számának a növekedését is elősegítheti.

46 Budapesti Polgárőr Szövetség 2022. november 10. *Kutyasétáltatásnak indult, tettenéréssel végződött* <https://opsz.hu/kutyasetaltatásnak-indult-tet-teneressel-vegzodott/>

47 2011. évi CLXV. törvény 16. §

48 2011. évi CLXV. törvény 18. §

49 2011. évi CLXV. törvény 21. §

50 OPSZ, Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozat 2023. július 17. *Rendő és polgárőr fogták el az orrvadászt* <https://opsz.hu/render-es-polgaror-fogtak-el-az-orrvadaszt/>

Állatvédelemmel kapcsolatos szemléletoktatás:

- o Tudatosság növelése: a polgárórség tagjainak tisztában kell lennie az állatvédelem jelentőségével, ennek elősegítése érdekében különböző oktatási programok szervezése javasolt, mely során ismertetésre kerülhetnek például az állatok jogai, az állatkínzás következményei, megfelelő helyzetfelmérés alapjai.
- o Állatvédelmi törvények ismerete: elengedhetetlen annak érdekében, hogy megfelelő tudással rendelkezzenek az állatok jogait, valamint azok tulajdonosának felelősségét illetően, ezt követően pedig fontos, hogy ezt a tudást át tudják adni a társadalom számára egy tudatosabb szemlélet kialakítása érdekében.
- o Helyes intézkedés ismerete: melyik hatóságokhoz fordulhatnak probléma észlelése esetén, hogyan biztosítsák az állatok védelmét a beavatkozásig.
- o Együttműködés és kapcsolatok: azon szervezetek és hatóságok ismerete, melyekkel együttműködhetnek az állatvédelem terén, elősegítheti az eredményesebb fellépést.
- o Közösségi tudatosság: állatvédelmi kampányok és események támogatása, az állatvédelem fontosságára való figyelemfelhívás.
- o Empátia fejlesztése: az állatok iránti szociális érzékenység kialakítása és növelése, például történetek ismertetésével.
- o Gyakorlati tapasztalat: az elméleti oktatáson túlmenően, állatmentő akcióban és az állatmenhelyek munkájában való részvétel.

A polgárórség közösségekben betöltött szerepe az oktatás és tudatformálás révén lehetőséget teremt tehát az állatvédelem előmozdítására és terjesztésére egyaránt, de ehhez elengedhetetlen feltétel saját tudásuk folyamatos bővítése. A szervezet tagjai közvetlen kapcsolatban állnak azon település lakóival, ahol szolgálatot látnak el, ezáltal pedig lehetőségük van a nehezebben elérhető társadalmi réteg felé irányuló információ átadásra is, valamint az oktatási programok lefolytatásához szükséges helyszín biztosításában is lehetőségük van segédkezni.

Információ átadásának és az állatvédelemben való aktív részvételüknek a lehetséges módjai például a következők: szórólapok, képekkel kiegészített információs anyag készítése, előadások tartása, helyi állatvédő szervezetekkel történő együttműködés, helyi szervezetek önkéntes munkával vagy anyagilag történő támogatása, hatóságokkal történő együttműködés (pl.: kóbor állatok befogásában és elhelyezésében való segítségnyújtás, katasztrófa esetén állatok és személyek mentése).

Fontos és hasznos segítség lehet a polgárör szervezetek számára az állatvédelmi képzéseken való részvétel, amely során segítséget kaphatnak abban, hogyan kezeljék megfelelően az állatokkal kapcsolatban felmerülő problémákat és helyzeteket. A képzések keretein belül megtanulhatják:

- az állatvédelmi jogszabályokat,
- állatok megfelelő ellátásának és gondozásának alapelveit,
- állatkínzás és állatbántalmazás felismerését,
- elsősegélynyújtást,
- vészhelyzetben történő állatmenekítést,
- mely szervekkel lehet együttműködni és hogyan érhetik el őket.

3.2. Állatkínzás – ellenőrzés

Az állatkínzás megelőzésében és ellenőrzésében a folyamatában a polgárórség is kulcsfontosságú szerepet tölthet be, ennek feltétele a megfelelő háttértudás birtoklása, melynek segítségével például el tudják dönteni, hogy a fennálló szituáció megfelel-e az állatkínzás törvényi tényállásának. Az említett tudás megszerzése érdekében, az elméleti oktatáson való részvétel mellett, lehetőségük van gyakorlati tapasztalatok szerzésére is, például a helyi állatmenhelyekkel való együttműködés során.

Az állatvédők segítségére lehetnek továbbá, rendszeres ellenőrzések megvalósításával is, olyan területeken, ahol korábban már volt példa állatbántalmazás elkövetésére vagy várhatóan nagyobb eséllyel fog ez bekövetkezni. Az ilyen ellenőrzések során a hatóság munkájának segítése érdekében célszerű képeket és videókat is készíteniük – személyiségi jogokat nem sértő módon –, amelyek bizonyítékkul szolgálhatnak majd a tárgyalások során. Gyanús tevékenységek észlelése esetén (pl. nincs víz az állatoknak kitéve, alultápláltság, ápolatlan szőr) pedig figyelmeztetéseket is adhatnak.

3.3. Állatmentés

A polgárör szervezetek tagjainak lehetősége van olyan speciális képzéseken való részvételre, ahol az állatmentés alapvető technikáit és eljárásait elsajátíthatják – pl.: sérült állat biztonságos megközelítése, megfelelő felszerelések használata –, ezáltal pedig hatékonyan és biztonságosan tudnak fellépni a különféle problémás helyzetekben. A sérülések elkerülése érdekében szükség van a különböző állatfajok etológiai viselkedésének az ismeretére. Mindemellett azonban rendelkezniük kell az elsősegélynyújtáshoz szükséges elméleti és gyakorlati tudással is, például a sebek és vágások szakszerű ellátása érdekében.

Vészhelyzet esetén fontos, a helyi hatóságokkal való együttműködés, amelynek megvalósulás érdekében gyors és hatékony reagálásra, valamint gördülékeny kommunikációra van szükség. A polgárórség tagjai segíthetik a hatóság munkáját például a károsultak azonosításával, gondoskodhatnak az állatok evakuálásáról (pl.: jármű biztosítása) és ideiglenes gondozásáról, a közösség tájékoztatásával az állatok állapotáról, valamint a vészhelyzet kezeléséről (fontos a nyugodt légkör megteremtése).

A 2. számú táblázat foglalja össze, hogy kóbor állat találása esetén milyen lehetőségei vannak a polgárórség tagjainak, a probléma megoldása érdekében.

Értékelés	A kóbor állat aktuális állapotának és helyzetének a felmérése (pl. van-e sérülés).
Biztonság	Az állat viselkedésének megfigyelése (a kóbor állatok sok negatív tapasztalattal rendelkezhetnek, ezért könnyen agresszív viselkedéssel reagálhatnak az emberi közeledésre, pl. ne közelítsenek felé nagy és hirtelen mozdulatokkal). Továbbá, a segítségnyújtó szervezet megérkezéséig az állatok nyomon követésével is elősegíthetik a gyorsabb és hatékonyabb munkavégzést.

Ellenőrzés és azonosítás	Barátságos állat esetén lehetőség van annak azonosítására a chip leolvasás útján. A tulajdonos megtalálása érdekében a helyi közösségi média használata.
Ellátás	Amennyiben az állat biztonságosan megközelíthető élelem és folyadék biztosítása.
Nyugalom fontossága	Bizalmatlan állatok esetében célszerű megvárni míg az állat magától kezd el érdeklődést mutatni és közelíteni, a sérülések elkerülése érdekében.
Szállítás és elhelyezés	Amennyiben biztonságosan megközelíthető az állat próbálja meg óvatosan befogni (pl. póráz segítségével), ezt követően pedig menhelyre szállítani vagy ha a helyi önkormányzat rendelkezik kennelrel, vagy állatvédelmi részleggel kérje a jegyző segítségét az állat biztonságba helyezéséhez, amíg a tulajdonos meg nem érkezik.
Dokumentáció	Az állat helyzetének, ellátásának dokumentálása az állatvédelmi hatóságok/szervezetek segítése érdekében, az eset kivizsgálása során.

2. ábra A polgárörök lehetőségeinek az összefoglalása kóbor állat találása esetén

3.4. Együttműködés állatvédelmi szervezetekkel

Az állatvédelmi szervezetek munkáját adománygyűjtéssel, valamint önkéntesek toborzásával is segíthetik. Továbbá az együttműködés lehetőséget teremt az információk megosztására (pl.: az adott közösség milyen állatvédelmi problémákkal küzd), közös programok létesítésére (pl. örökbefogadás népszerűsítése), emberek tudatosságának növelésére az állatvédelemmel kapcsolatban (pl. felelős állattartás).

Szakállatorvosokkal való együttműködés:

- állatvédelem hatékonyságának és színvonalának növelése a közösségekben
- polgárörök oktatása a segítségnyújtás alapjairól, állatmentési technikák átadása
- állatok egészségügyi állapotának ellenőrzése, tudatos állattartásra való felhívás (pl. védőoltások fontossága)
- bizonyítékgyűjtés, esetek kivizsgálásában való segédkezés
- örökbefogadási programok szervezése

Szakjogászokkal való együttműködés:

- jogszabályok megértésében való segédkezés, állatvédelmi esetek kezelésére vonatkozó tanácsadás (pl. konfliktus a tulajdonossal)
- esetértékelés (történt-e állatkínzás/állatbántalmazás)
- jogi dokumentációk készítése
- jogi képviselő nyújtása a polgáröröknek az állatvédelmi ügyekben
- képzések biztosítása a tudásbővítés érdekében
- jogalkotási folyamatban való részvétel

3.5. Állatmenhelyek támogatása és segítése

A helyi állatmenhelyekkel való kapcsolatfelvételt követően közös célok meghatározása.

- A hatékony segítségnyújtás érdekében igényfelmérést végezni az állatmenhelyek vezetőivel és munkatársaival.
- Különböző önkéntes munkákban való részvétel (pl.: takarítás, kutyasétáltatás) melynek segítségével az állatok életminőségének növelése mellett, az állatmenhelyen dolgozó személyek terheinek a csökkentését is elősegítik.
- Adománygyűjtés és közösségi rendezvények szervezése (pl.: pénzügyi támogatás, állateledel gyűjtés, örökbefogadás népszerűsítése).
- Kóbor állatok beazonosításában és az örökbefogadás intézésében való segédkezés.
- Állatok biztonságban történő szállításához való hozzájárulás.
- Vészhelyzetek elhárításában történő aktív részvétel.
- Jogi szabályoknak való megfelelés ellenőrzése.
- Képzések és tanfolyamok szervezésében való segédkezés.
- Az állatmenhelyek biztonságának biztosítása (pl.: vandalizmus megakadályozása).
- Elvesztett háziállatok keresésében való aktív részvétel.

3.6. Környezettudatos magatartás

A polgárör szervezeteknek lehetősége van a természetvédelmi területek védelmében is részt venni az által, hogy különböző környezetvédelmi programokat szerveznek, amely során a helyi közösség tagjait környezettudatos viselkedésre taníthatják és ösztönözhetik, amelynek segítségével hozzájárulhatnak az állatok természetes élőhelyeinek a védelméhez és a biodiverzitás megőrzéséhez egyaránt.

3.7. Felügyelet és helyszíni ellenőrzés

Bizonyos keretek között – illetékes hatóságokkal való együttműködés –, a polgáröröknek helyszíni ellenőrzéseken való részvételre is lehetősége van, az állatok megfelelő bánásmódjának és az állatvédelmi jogszabályok betartásának az ellenőrzése érdekében. Ezen alkalmak során az állatok fizikai állapotának ellenőrzése mellett a tartási körülmények is felmérésre kerülnek, valamint az esetleges visszaélések korai felismerésére is törekszenek, amennyiben pedig jogsértéseket tapasztalnak, az állatvédelmi hatóságoknak vagy a rendőrségnek kell intézkednie az ügyben.

4. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Napjainkban az állatvédelem egyre nagyobb szerepet kap a társadalomban, azonban fontosságát nem lehet elégszer hangsúlyozni. A hatályban lévő szigorú jogszabályok ellenére sajnos még mindig gyakran tapasztalhatjuk az állatok oktalan kínzását, bántalmazását. Ezen események alapján jogosan feltételezhetjük, hogy az állatkínzásért járó szankciók nem elég elrettentőek, hiszen az emberek kedve továbbra sem ment el az állatokkal szemben alkalmazott kegyetlen bánásmódtól. Azonban nem szabad megfeledkeznünk azon intézkedések sokaságáról, amelyekre méltán lehetünk büszkék, mint például a 2010/63/EU irányelv a tudományos célokra felhasznált állatok védelméről és az Európai Parlament és a Tanács 1223/2009/EK rendelete a kozmetikai termékekről, melyek során 2013-ban az Unióban betiltották az állatokon végezhető kísérleteket.

Jelen tanulmány betekintést nyújt az állatvédelem kialakulásában szerepet játszó meghatározó lépésekbe, a jelenleg is hatályban lévő törvényekbe és rendeletekbe, valamint egy új irányvonal, mégpedig a polgárőr egyesületekkel való együttműködés megvalósulásába és annak lehetséges szerepvállalásába, az állatok védelme érdekében.

Hazánk polgárőr egyesületei az eddigiek során is kiemelkedő szerepet játszottak a bűnmegelőzés, valamint a büntetőeljárások során, azonban a Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvánnyal kötött megállapodásnak köszönhetően, most már a testület szakértői gárdája is támogatni fogja őket a tevékenységeik során.

Magyarországon a polgárőröknek számos lehetőség áll rendelkezésre, hogy aktívan részt vehessenek az állatvédelmi törekvésekben, elkötelezettségükkel, valamint együttműködésükkel pedig hozzájárulhatnak az állatok tiszteletben tartó és megfelelően védelmező társadalom kialakításához is. Annak érdekében, hogy a polgárőr egyesület minden tagja kellő mértékben felkészült legyen az állatvédelmi jogszabályokat illetően különböző képzéseken való részvétel javasolt, az ezeken megszerzett ismereteket pedig a lehető legtöbb módon szükséges terjeszteni a helyi közösségekben, ezzel is erősítve az állatvédelmi hálózatot, valamint a hatékony együttműködést.

Az állatvédelem fontosságának a térnyerése érdekében elengedhetetlen tehát a társadalmi tudatosságnak a növelése, mely érdekében a polgárőrség tagjainak lehetősége van az állatvédelemmel kapcsolatos oktatásra, valamint szemléletformálásra egyaránt. Továbbá, az újonnan megalakult állatvédelmi tagozat működésében állatvédelmi szakjogászok, valamint állatvédelmi szakállatorvosok is szerepet kapnak, nekik köszönhetően pedig újabb értékekkel és tudással gazdagodhatnak a polgárőrök, amelyeket szintén lehetőségük van átadni a fiatalabb generációk számára is. Mindemellett, az aktív és hatékony részvételüknek köszönhetően jelentős segítséget nyújthatnak például az állatvédelmi szervezetekkel való együttműködéseik, az állatkínzások ellenőrzése, az állatmentésekben való részvétel, az állatmenhelyek támogatása során egyaránt, amelyek mind elengedhetetlen fontossággal bírnak az állatvédelem elősegítése érdekében.

Tapasztalataim szerint egyre több embernek szíve ügye az állatvédelem, éppen ezért a jövőre nézve reményeim szerint az állatvédelem támogatói körében tapasztalható növekvő tendencia továbbra is fenn fog maradni, valamint az Országos Polgárőr Szövetség, Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvánnyal való közös munkájának köszönhetően, az összefogás erejével hatalmas lépéseket teszünk majd a védtelen állatok segítése érdekében.

Jogszabályok jegyzéke

- 2012. évi C. törvény – a Büntető Törvénykönyvről
- 1998. évi XXVIII. törvény – az állatok védelméről és kíméletéről
- 2011. évi CLXV. törvény – a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól

KÖZÖS ÜGYÜNK
AZ ÁLLATVÉDELEM
ALAPÍTVÁNY